

१८२४ ई० से प्रतिवर्ष प्रकाशित एवं प्रामाणिक एकमात्र
मिथिलादेशीय मकरन्दानुसारि

विद्यापति-पञ्चाङ्गम्

सन् १३९३ साल

वि० सं० २०४२-४३, शकः १९०७-८, सन् १३६३ साल, अं० १६८५-८६ ई०, ल० सं० ८७६-७७,
 भारतीय-स्वतन्त्रताब्दः ३७-३८, ने० सं० ११०५-११०६

राजा : मंगलः

मन्त्री—शुक्रः

● वर्षा—टि

धान्यम्—७

पंचांगलेखकः

पं० श्री रमानन्द झा, ग० फ० ज्यो० झाचार्य

एवं

बराह मिहिर

पुस्तकभंडार, पटना : लहेरियासराय

[मूल्य १६ टाका ६० पैसा]

निवेदन

विष्णोराद वृक्षात् स्त्रीपुरुषाकानां भवतीति एव
पंचाङ्गं शुभारम्भं विषये ज्ञान-भयान विचारं यतया
कदाचित् ।
पादं तेन बाहू धारयन् प्रियतमं पंचाङ्गं—विष्णोरादि पंचाङ्गं
ये यत्नेन गृह्यन्ते एवम् ।
—श्रीकाशिका

— 114 —

ब्रह्मक समुत्तार रत्नधारण :

सुप्र— नाजिकं अनाद्यने अफौनक नहि

पुनराशा
,
अनन्या—मोती
मंगल—मंगला
द्वंद्व

पञ्चमः—पञ्चमः

दीपल दीबरा

शुद्ध— शुद्ध
शक्ति— शक्ति

पक्ष- : ५५

ॐ— साक्षात् सा
अर्चना

DATE: 11/15/20

प्रदम्भवंशा साधन सारिणी

प्रत्यन्तरं स्वामी एवं हुनकं ब्रवीषि

[illegible]

क्र.सं.	वर्ग	प्राप्त	कुल	शेष	प्रतिशत
१. १	१००	१००	१००	१००	१००
२. २	१००	१००	१००	१००	१००
३. ३	१००	१००	१००	१००	१००
४. ४	१००	१००	१००	१००	१००
५. ५	१००	१००	१००	१००	१००
६. ६	१००	१००	१००	१००	१००
७. ७	१००	१००	१००	१००	१००
८. ८	१००	१००	१००	१००	१००
९. ९	१००	१००	१००	१००	१००
१०. १०	१००	१००	१००	१००	१००
११. ११	१००	१००	१००	१००	१००
१२. १२	१००	१००	१००	१००	१००
१३. १३	१००	१००	१००	१००	१००
१४. १४	१००	१००	१००	१००	१००
१५. १५	१००	१००	१००	१००	१००
१६. १६	१००	१००	१००	१००	१००
१७. १७	१००	१००	१००	१००	१००
१८. १८	१००	१००	१००	१००	१००
१९. १९	१००	१००	१००	१००	१००
२०. २०	१००	१००	१००	१००	१००
२१. २१	१००	१००	१००	१००	१००
२२. २२	१००	१००	१००	१००	१००
२३. २३	१००	१००	१००	१००	१००
२४. २४	१००	१००	१००	१००	१००
२५. २५	१००	१००	१००	१००	१००
२६. २६	१००	१००	१००	१००	१००
२७. २७	१००	१००	१००	१००	१००
२८. २८	१००	१००	१००	१००	१००
२९. २९	१००	१००	१००	१००	१००
३०. ३०	१००	१००	१००	१००	१००

[illegible]

உதாரணம்

9571-800004

अथवाचः श्री मैत्रिलीभारत विदुः श्री श्रीवाचरण विदुः श्री मिश्राप्रबलण, श्री मानकीवतनप्रवर (स्वतन्त्राधिकारिण मानक एवं सुप्रबलवतार)

[illegible]

धर-परिवार में आनंद
लानेवाली पत्तिका
“आनन्द डाइजेस्ट”

सुखाञ्जलुद निर्वप

प्रथम आशङ्कान्त २ महत्त्वविधे प्रथम आशङ्कान्त
३० सुख यदि भुङ्क्ते । आशङ्कान्त भवन्तं कालिकाशङ्कान्त ५
२५ यदि भुङ्क्ते । एवं आशङ्कान्तान् १५ भवन्तं आशङ्कान्त-
शुभान् ३ महत्त्वविधे भुङ्क्ते यदि ।

सत्यवर्चस विद्यावालीभ्यः

प्रसूत पञ्चायने लिखत कृत के अधिकारी बर्गके अधिकार पक्षके हों। सरकारके अनुसार ऐश्वर्यक बाव लक्षण अधिक है जहाँ सन्तोषक भविष्य विविधोत्पन्न समस्त प्रतिकूल, इत्यादि फल अकारणों आकारों में।

[illegible]

१०८२-८३,

सुश्रुतस्य नासकं वायुश्लेष्मकं कल-भुशुभितः । भेदः
 नासोमेयः, राजाभे नासितः, कोरक उपद्रव निषेध इत्यादि
 कलः श्लेष्मः । पराशरेण भुशुभितः, नासकं श्लेष्मः, कोरक
 उपद्रवः, नासिकं नासोमेयह इत्यादि कलः श्लेष्मः ।

अथवा (कर्म) कः कल - यायु मेव नावक, इत्यत्र
पठत, मेवक अस्यात्, यान्त क ह्येव, वृद्धि क अस्यात्, अत्रैकक
प्रकाशते हेतोर्, सोऽहं, मोहिष आ मानसया व्याभूत, आ
राजा युक्त हेतु नयत होयताम् ।

प्रमाणपत्री. (पुष्प) क जल-मैत्र विकीर्य नततं
 मातुल-आयुज्ज्वलं यत्नः । प्रमाणपत्री, पुष्पी प्रमाणपत्री
 पुष्पी, मा तिल्य जलतर्जं मयुक्ति भवतीह । यत्ना अयन
 प्रमाणपत्री जलन यत्नमाह, मातुल अयन विनया प्रमाण
 प्रमाणपत्री (पुष्प) प्रमाण-मातुल अयन प्रमाणपत्री प्रमाण
 प्रमाण पत्तन प्रमाण, पुष्पी प्रमाणपत्री प्रमाण प्रमाणपत्री अयन प्र
 प्रमाण प्रमाण प्रमाणपत्री प्रमाण, प्रमाणपत्री प्रमाण प्रमाण
 प्रमाण-प्रमाण, प्रमाण, प्रमाण, प्रमाण, प्रमाण प्रमाण प्रमाण
 प्रमाण । प्रमाण प्रमाणपत्री प्रमाण प्रमाण प्रमाण प्रमाण ।

तथा कान्त मण्डित होयत ।

निवाह मन्त्री (वचन) क काल—दृष्टी अल मनन
आप पुरीत ।

आवाजगर्भी (गुह्य)। ७ कल- १०० क. रोगस्य प्रथमोऽयस्य
पुनरी पर अस्त नृष्टि होयत ना आवाजक विनाश होयत ।
रक्तगर्भी (कृमि) ८ कल- १०० क. रोगस्य प्रथमोऽयस्य
होत । अत्रा वायवीय ना दुःख संभवति कील- ५०० ।
सायवील, अवाजक भिन्न कल- ५०० नृष्टि होयत
वायक नृष्टि होयत, अतएव पुनरी पृथगीह ना आवाजक

राधाश्याम-रुद्रत !
दीक्षिणीक बाह्य लटकल-नीक नर्वा होयत !

मौल्य अन्वयानुसारिक कला - अलाभादक कारण उपर्युक्त
अन्वय ऐवम् ।

वेदवृक्षः पवित्रं निविष्टः कदा—घन-शान्तं पूज्यं
सम्पन्नं प्लवतम् ।

आकेवै सर्वाङ्ग ज्ञान—ब्रह्म मुद्रि ।
अथ लोक-त्रयवहाराय विरवा लिख्यते
दर्श ९, ध्याना ७, शक्ति ५, गुण ९, उपाय ११, भा

[illegible][illegible]

राष्ट्रिय-पञ्चा

ह्ये पण्डित ज्ञान—सर्वगोचरतम है सर्वे नीक यह,
 सबके पुकाराये बनक जगदीश, पदोच्छ्रित, सन्मान, उत्तम
 भाषाये, उत्तापवाये उत्तम कादंबे बहिक भाग्य, किन्तु
 कादंबे सफलता होयत, लखान-मुल नीक यह, अन्ध-
 विश्वास कारण किछु देखेनानी होयत, लखानि कायें बा-
 द-भाषावर भेदक नहि होयत, भाषासकाङ्क्षाए बनतमुलम
 मनुकुल यह, भाषा कादंबेनये किछु लोकगानर होयत,
 चर-पुकार यह, भाग्य, कादंबे बल, सोह भाष्य बा-
 दितापनर भेदकर होयत ।

पुनराधिक काल—प्रतिनिधिक अनुसार ई मय सामान्य
कोटिङ्ग रहत। म्याग्गेने म्या-न्वा विजनावा होयत।
हाकि कारने लकनावा वेतत। पाँचवटिङ्ग लकनावा गौक

यह । प्रार्थना करने के लिये आने की आज्ञा दी गई है।
प्रार्थना करने के लिये आने की आज्ञा दी गई है।
प्रार्थना करने के लिये आने की आज्ञा दी गई है।

[illegible][illegible]

पारु पर्वतक उच-ई एवं वसुधैवकुटुम्बकं ताव ताव
 मताः शीघ्रे द्यूत । पुनः पारुपर्वतस्य गोपनेः प्रविष्टोऽपि
 भेदाः । हव्यपर्वतं गगनादेव वसुधैवविस्तृतं । किमुपुं शीघ्रे
 पर्वत आतं वसुधेव वसुधैव विस्तृतं । एतत् पुराणीकं उचपाप
 शीघ्रे द्यूत । गोपनेः नद्य द्यूतम् । गगनादेव ताव विस्तृतं
 गगना ताव द्यूतादी द्यूतम् । हव्यपर्वतं नद्य वसुधैव
 विस्तृतं, वसुधैव वसुधैव विस्तृतं द्यूतम् । वसुधैव
 विस्तृतं द्यूतम् । पुराणं गगनादेव शीघ्रे वसुधैव द्यूतम् ।

[illegible][illegible][illegible]

भावः कृतः यत् । एतत् भावार्थः सत् यत्, यदि-
 भावः कृतः यत् । यदि-भावेन कृतार्थः । अथ
 सत् यत् । भोक्तुं कृतः कृतः । एतत् यत् यत्
 भावः कृतः यत् । यदि-भावेन कृतार्थः । अथ
 सत् यत् । भोक्तुं कृतः कृतः । एतत् यत् यत्
 भावः कृतः यत् । यदि-भावेन कृतार्थः । अथ
 सत् यत् । भोक्तुं कृतः कृतः । एतत् यत् यत्

[illegible]

पुनः तेषां कथा-वर्तमानिकं अनुवादं कृतं तत्र
 नादिकं यथा। आचार्यैः सारं प्रकाशितं, तेषामेव पुनः
 रसादिं पुनः श्रुतं। विचारं प्रकाशितं, तेषामेव पुनः
 एतां प्राप्तिं प्रकाशितं भवेत्। एतादृशं भवेत्। एतादृशं
 आचार्यैः प्रकाशितं कृतं भवेत् नादिकं श्रुतं। नादिकं
 श्रुतं कृतं भवेत्। एतादृशं कृतं नादिकं श्रुतं
 नादिकं श्रुतं। एतादृशं कृतं नादिकं श्रुतं
 नादिकं श्रुतं। एतादृशं कृतं नादिकं श्रुतं
 नादिकं श्रुतं। एतादृशं कृतं नादिकं श्रुतं

१५० । तन्मते मातृ-सहितस्य भोगः यदा । तदा मातुः
 भोगः सती । प्रकृतं तत्र मातृभोगः क्षणः । तस्मिन्
 पञ्चमस्य भोगः सती भोगः, तस्मिन् भोगः तस्मात्-
 मातुः भोगः सती, तस्मिन् भोगः सती भोगः सती
 तस्मात् भोगः सती-भोगः सती भोगः सती । तस्मात्
 भोगः सती । तस्मात् भोगः सती भोगः सती ।

आस्थापूर्वक

ब्रह्मविद्या नाम्ना कृत—एतद् नाम्ना ५ दा युव
दिव पक्षिणं दा दा युव नाम्ना ५ दा युव । ब्रह्मविद्या

न्यायनिर्णय
भाग ५७९
न्यायनिर्णय मंत्रालय
न्यायनिर्णय मंत्रालय

[illegible]

ब्राह्मवर्ष
वर्षों का सबसे पुराना मासिक
गोबिन्दाश्रम,
एलटा-800004, कोट-50341

शतः	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४	९५	९६	९७	९८	९९	१००
००	०१	०२	०३	०४	०५	०६	०७	०८	०९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४	९५	९६	९७	९८	९९	१००	

शतः	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४	९५	९६	९७	९८	९९	१००
००	०१	०२	०३	०४	०५	०६	०७	०८	०९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४	९५	९६	९७	९८	९९	१००	

महाभारतसूक्त-मन्त्र—३३ ह्रीं ३३ नमः स्वः स्वस्वकं यथायह सुगन्धिम्
 पुष्टिबद्धम् । उन्मत्तकमिव बन्धनान्मुक्तोर्मुक्षीय मामृतात् । नमः स्वः स्वस्वकं यथायह सुगन्धिम् ।
 लघुभारतसूक्त-मन्त्र—३३ नमः ।
 ध्यानम्—बन्धोद्धारितमूर्ध्वं नुरपति पीयूषपात्रं बहुवस्ताब्धेन दधत् तृतीयस्तमसं
 हास्यास्पृष्टं हम् । सूर्योद्गमिबिलोचनं करतले पाशाक्षयुक्तकुशाभोजं विभक्तमक्षयं
 नुरपति मृत्युञ्जयं सस्मरेत् ।
 अर्धाधिकत्वाद्वाविनात्ययनात्ते मिषिनायो प्रथममन्त्रसारिणी । लज्जामयनार्थपद्यम् ॥
 इष्टाकराभ्यस्तले षटीपलं स्वामीष्टनाभीपलसंयुतं च ॥ यद्वाभिभाषस्य तले स्थितं
 भवेत्तदेव सन्तं च कलाजुपातात् ।
 गोचरी ग्रहक विचार—जन्मराशितं वा नाम राशितं, सूर्य, मंगल-जनि तथा राहु
 १।२।३।४।५।६।७।८।९।१०।११।१२ स्वानुमे हो तं ग्रहम् । १०मे सूर्यं ग्रहम् नहि होद्विह ।
 केतुक फल राहुक समान । बन्ध—४।६।८।१२ ग्रहम् ।
 बुध—१।३।५।७।९।११ ग्रहम् । शुक्र—२।४।६।८।१०।१२। शनि—३।५।७।९।११।१२।
 ग्रहम् । उपर्युक्त लिखित, कल साधारण विक्रि । विमोच फलाफल जन्म कुण्डलीक
 भाषापर मिलेछ । धर्मज हन्यते व्याधिधर्मज शुभदा ग्रहाः । धर्मज हन्यते शत्रुवृत्तौ
 धर्मस्ततो जयः ॥

	रा.	क.	मा.	म.	सु.	सु.	सि.	स.	न.	दि.	वा.	व.	क.	मा.	म.	सु.	सु.	सि.	म.	मि.
१	०	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
२	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
३	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
४	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
६	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
७	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
८	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
९	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
१०	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
११	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
१२	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
१३	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
१४	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
१५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
१६	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५

स्वरूपं दाहयति लोकात् दाह्य भगवत्प्राप्त विधि—प्रत्ये संपूर्णं भागतो स्वरूपं दाहय एके षष्ठि, एभिरे सर्वत्र एकहि
दाह १२ बदेत षष्ठि । किमु भूय यदीति त्वमेव प्रत्येक स्वान्तर्गित निमित्त-विशेषः । अन्तरक निवारणाभात् दूता संस्कार
देशान्तरं तथा देशान्तरक प्राधान्यक शोधः । स्वरूपं दाहयने निमित्तात् (दरभोगा) के हेतु ११ मि. यत् ते. एवं
बोली—ते देशांश्चांतर (देशान्तर) षष्ठि । कोठ मे . बिज्ञते लजालार च्छन्न+बिज्ञते लजालार अन्तर क्षेत्र
लगाव देशान्तर षष्ठि । वदनाक हेतु १०।५२ मुला करी ।
पुष्पाकरपुर—१२।२५, अमलोदपुर—१४।४०, अमलपुर—१३।३६, सुंदर—१२।१०, मया हेतु—१०।१० ।

[illegible]

[illegible][illegible]

[illegible]

٧٢

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

दि. प्रा.	दि. रा.	दि. वि.	म. द. प.	म. वि.	मो. द. प.	क. द. प.	रा. द. प.	सु. प्रा.	सु. रा.	सु. वि.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.	सु. म.
-----------	---------	---------	----------	--------	-----------	----------	-----------	-----------	---------	---------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

[illegible]

प्रचलित विविध मुहूर्त

[विशेष—लिखित प्रत्येक मुहूर्तविचारमे त्याज्य प्रथावाला केवल त्याज्य वृक्षी, शेष लिखित सम विहिते वृक्षी।]

शिवरात्रि-मुहूर्त

नक्षत्र—मघि. रो. म. पु. उफा. ह. चि. मनु. उपा. म. घ. म. उभा. र.। शुभतिथि। शुभदिन। स्थिररक्षण २।५।८।११।

सुतिशान्दान-मुहूर्त

नक्षत्र—मघि. रो. म. उतर. ३. ह. स्वा. मनु. र.। तिथि—१।२।३।४।५।६।७।८।९।१०।११।१२।१३।१४।१५।१६।१७।१८।१९।२०।२१।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।

शिवरात्रि-मुहूर्त

नक्षत्र—मघि. रो. म. पु. उफा. ह. चि. मनु. उपा. म. घ. म. उभा. र.। तिथि—१।२।३।४।५।६।७।८।९।१०।११।१२।१३।१४।१५।१६।१७।१८।१९।२०।२१।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।

नक्षत्र—मघि. रो. म. पु. उफा. ह. चि. मनु. उपा. म. घ. म. उभा. र.। तिथि—१।२।३।४।५।६।७।८।९।१०।११।१२।१३।१४।१५।१६।१७।१८।१९।२०।२१।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।

वृत्तान्त-कल तथा मासि

५ मास धरि मनुष्य। छठम माससे १२म मास धरि शुभ। अन्य कालमे तथा पहिने कपरक पक्षमे दाल पलासे मनुष्य होइछ। मासिक हेतु शुभ मुहूर्तमे यै बालकके हाथ वा नदीमे नावपर बैसाकए तबोपधि पुस्त पाल-मूल, पञ्चगव्य, पञ्चरत्न, सत्यमूर्ति साहित कलश जलाते स्नान करावौ (बाह्यद्वारा), बह्यक पुत्राकए ६ दिन धरि ब्राह्मण-भोजन करावौ। माठम दिनमे दक्षिण धरि दौ।

प्रथमाशान-मुहूर्त

बालकके छठम माससे सम मासमे, कन्याके पञ्चम माससे विषम मासमे। नक्षत्र—मघि. रो. म. पु. उफा. ह. चि. मनु. उपा. म. घ. म. उभा. र.। तिथि—१।२।३।४।५।६।७।८।९।१०।११।१२।१३।१४।१५।१६।१७।१८।१९।२०।२१।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।

कर्मधेय-मुहूर्त

अन्य दिनसे १२।१६म दिनक बाद ६।७।८म मासमे वैशाख, पौष तथा अन्य मास, हरिश्चयन शो विधिवेकके छोडि, तकरा बाद, विषम वर्षमे। नक्षत्र—मघि. रो. म. पु. उफा. ह. चि. मनु. उपा. म. घ. म. उभा. र.। तिथि—१।२।३।४।५।६।७।८।९।१०।११।१२।१३।१४।१५।१६।१७।१८।१९।२०।२१।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।

शुभलन—२।३।४।५।६।७।८।९।१०।११।१२।१३।१४।१५।१६।१७।१८।१९।२०।२१।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।

प्राथमिक-भोजन-मुहूर्त

पुत्रक हेतु जन्मसे सम मास, पुत्रीक हेतु विषम मास। उत्तरायण। शुभदिन सो. र. म. पु. उफा. ह. चि. मनु. उपा. म. घ. म. उभा. र.। तिथि—१।२।३।४।५।६।७।८।९।१०।११।१२।१३।१४।१५।१६।१७।१८।१९।२०।२१।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।

प्रथमरात्रि-मुहूर्त

बैत छोडि उत्तरायणमे पञ्चम वर्षमे गणेश, विष्णु, सरस्वती, लक्ष्मी तथा कुलदेवताक पूजा कए। नक्षत्र—मघि. रो. म. पु. उफा. ह. चि. मनु. उपा. म. घ. म. उभा. र.। तिथि—१।२।३।४।५।६।७।८।९।१०।११।१२।१३।१४।१५।१६।१७।१८।१९।२०।२१।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।

विवाह-मुहूर्त

उत्तरायणमे। गणेश, सरस्वती, लक्ष्मीक पूजा कए। नक्षत्र—म. घ. म. उभा. र.। तिथि—१।२।३।४।५।६।७।८।९।१०।११।१२।१३।१४।१५।१६।१७।१८।१९।२०।२१।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।

प्रथमपुत्र-मुहूर्त

शुद्ध समय (उत्तरायण) नक्षत्र—मघि. रो. म. पु. उफा. ह. चि. मनु. उपा. म. घ. म. उभा. र.। तिथि—१।२।३।४।५।६।७।८।९।१०।११।१२।१३।१४।१५।१६।१७।१८।१९।२०।२१।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।

दिन—म. घ. म. उभा. र.। शुभलन तथा कल्याणमे पंचमी तक। मघासु त्याज्य। पूर्वाह्न-मघासु विहित। मन्वादिगुणतिथि रहित।

प्रथमरात्रि-मुहूर्त

हेतु पंगल दिन शुभ। अन्त रात्रिसे २।३।४।५।६।७।८।९।१०।११।१२।१३।१४।१५।१६।१७।१८।१९।२०।२१।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।

नक्षत्र-मुहूर्त

विशेष—स्वोन्मेषस्वमे स्वमेव वा स्वमेव वर्जितमे गुरुः। रिकाल्डुर्गोपेयोपेयो नीचारिस्वः गुणोपपन्नम् ॥ (वि. वि.) शेषरात्रिपूर्वार्धमात्रे धरि शरिते नमते। तन्मोपपन्नं कार्यं चैवे मोनयते रवी। (रत्नकोष) "मयुं विनोपवर्तन्तु पुनः तत्कारमर्हति।"

मन्थन (मन्थन)-निर्वाण मुहूर्त

विवाह-मुहूर्तमे मुहूर्तमे विवाहक-मन्थन तथा उपवासक विहित-मुहूर्तमे उपवासक मन्थन एवं उपवासक दिन (वैशाख) भाद्रपद वक्रक मुहूर्तमे यत्र मन्थन वनायो। विवाह उपलब्धते पूर्व ३, ६ तथा ९म दिन मन्थनार्थक नियोगि निवेद्य। ईकमनाहः—"विला विवाहा शततारकानिबन्धो ज्योत्स्नापरस्मि विवाधानुष्ठेयम् ॥" प्रथमते फल-तैल-वेदिकप्रदानके- कथन-मन्थनार्थकम् ॥ विवाहपटले—मन्थनेषु च सर्वेषु मन्थनो गृहमागतः। कार्यः वाड्याहस्तो वा विषदहस्तो दशावधि (१६-१२-१०)

भार-वराह (सिलक) मुहूर्त (१३)

नक्षत्र—ह. रो. पूर्वा. ३. उत्तर. ३ (भाद्रपदमे विवाहक शुभ नक्षत्र सेहो)। शुभ दिन। त्याज्य—रिक्ता, मद्रा, ममा, पाठ, वैवाहिक, ममात्त, संक्रान्ति प्रादि दुष्ट योग। शुभलन, मन्थनप्राप्त्यन गृह। कन्याक प्रादि दुष्ट योग। शुभलन, सत्वायन गृह। कन्याक भ्राता वा ब्राह्मण द्वाउ वरके तिलके देवक चाहौ।

कन्या-वराह-मुहूर्त

वरक तिलक अर्को कन्याक सेहो वराह कथन ग्राह्य। वैवाहिक नक्षत्र तथा ह. पूर्वा. ३. उत्तर. ३. म. घ. म. उभा. र.। शुभ तिथि—दिन। कन्याक वराह वरक पक्षक दिवसे कथन ग्राह्य।

विवाह-मुहूर्त

शौर क्मते वै. ज्ये. भाषा. मघ. भाष. का. भाष। रिक्ता, ममा. रहित तिथि। दिन—र. सो. र. म. पु. उफा. ह. चि. मनु. उपा. म. घ. म. उभा. र.। तिथि—१।२।३।४।५।६।७।८।९।१०।११।१२।१३।१४।१५।१६।१७।१८।१९।२०।२१।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।

दिवान-मुहूर्त

शौर वैशा. भाष. का. भाष। न. म. मघि. रो. म. पु. उफा. ह. चि. मनु. उपा. म. घ. म. उभा. र.। तिथि—१।२।३।४।५।६।७।८।९।१०।११।१२।१३।१४।१५।१६।१७।१८।१९।२०।२१।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।

द्विरागमनमे १ वर्षक भीतर गृहस्थादि दोष नहि
होइछ। दक्षिण-समुख भुक्तमे द्विरागमन निषेध। रेवती
नृगतिता एषांत भुक्तान्वये द्विरागमन शुभ।

जवाहिर दिनस १६ दिनक भीतर २५५।६।२०।
 १२।१५।१६ तथा २५।७।६३ दिन बच्चा प्रवेश। बाद
 प्रथम मासक भीतर विषमदिनने। एक मासक बाद १ वर्षक
 भीतर विषम माससे एक वर्षक बाद विषम वर्षने तथा
 २ वर्षक बाद मास सो वर्षक बिचार नहि होइक।

मस्रज—जतर ३, रो. ह. प्रविष. शुष्ण, प्रवि. मू.
रं. वि. प्रमुः अ. घ. मू. पुन. स्वा. ।

दिकला-प्रना राहित तिदि, दि.—घो. बु. घ. भू. ।
विषाद—नतन बह-प्रदेण. सामान्य-मह-प्रदेण विमिस्त्र

यस्य-प्रवेणा पठितं त्रीनूमे चलिदित वस्य-प्रवेणके कथेकं मानाय
द्विरागमत कथितं अथि । एहि सर्त्तिय वियपके विद्वानक
भाता निर्णय द्वेपनाक साही ।

“वपुःश्रेयो न दिवा प्रपश्यतो नृपश्रेयो न निमिष
प्रपश्यतः । दिवा च यत्नो न गृहश्रेयोः सत्पतिर्विदः
इत्यादिनिष-प्रवेशः ।”

गुहालय-मुद्रात्
नक्षत्र—मरिच. रो. मृ. पु. चतु. ३, ह. नि. स्वा.
मृ. श्र. घ. म. रो. (पुष चक्र मुद्र पुषिवा-मयत
हिल) । स्वाज्य तिथि—१४।८।१४।३० । दिन—
बु. मृ. मृ. म. १ । मूलपक्ष, वना—२३।१२।११ ।
२३. १ । स्वाज्य माल—माल, मारिचक, बीज, चीज (पुष

गृहक हेतु सेहे) तथा पण गृहक हेतु भाषाक । उत्तम
माल-आ. का. भाष. फा. ई. मध्य मध्यम सम्प्रदायान
वर्जित । मुखक-मूले नलसर्व बरद नलस ७ तिक धाव्य,
बार ११ तिक गुम शव ६ मणुष, पुष्पी भायद-सूर्यद
धृषाहा१२१११२६ नाद नलसने मूषि सवनावनावे
रहेछ ।

गृह-प्रवेश-मङ्गलं
स्नान्य नमस्कृत्य—म. प्रक्षाल्य. मं. प्रक्षाल्य. ३. वि. स्नान्य.

दिन—पुर्व, म. साय, तिथि—१।४।८।९।१३।
श्रावणमास । मूल रा३।४।८।९।१३। (१०८)

शुद्ध गृह्यस्मृतक विहितमास) शुभ-प्रवक्तृ शुद्ध शुभ-प्रवक्तृ—
मुनयः नानात्रये प्रवेण जगत ५ तत्त मागुण, दाद ८ तत्त

मृग, वार ८ मृगश, मेघ ६ मृग ।
 हेवाप्रसिक्का-मृगतं
 नवाव-मरिच, रो. म. पु. पु. जला ३, ह. नि. स्वा.

[illegible][illegible]

सोपाकम (शुद्धी) मूलतः
नगर—मरिच. मू. पुष्प. ह. बि. मयू. डे.। म्याग
निधि—१९६१२१०। शुभ दिन। शुभ लग्न।

योफान धारणमभूत्सं
नक्षत्र—परिव. रो. पूष. वसरा ३. ह. चिन्ता.

मनु. प्रादि. ३.। स्यान्व विधि—५।६।१४।३०। तान्वा
दिन—गंगा। सान्वा नक्ष ११। षण्-मुक्त सप्तमे
तान्वा नक्ष ११।

ब्रह्म-सामान्यी (सहृदा)

नक्षत्र—माघशु. पु. शु. च. स्वा. च. मृ. श्र. श्र.
 श. रे । ताल १४७१० । विषेय—गृह दिनेसे

संक्रान्ति । पृथिवीणां, माता पितृ, हस्तमुता यद्वि दिन

नमो—मोक्ष-रो. मू. पु. पु. वि. स्वा. वि.
 मनु. अथ. म. द. म. ३. उ. १। पुषतन। प्रधोक्तिवत
 धर्म नहि कृते; यथा—मात-वैत, कार्तिक, पीष।
 विद्यावाक सूते। १।३।५। तात्। तिष्ठि—१।४।६।
 १।११।१३।४। विप-मंगल, पुष्क, शनि। नमो—उत्त
 (पूर्वा, ३, म. ममा) धर्म, प्रा. विष भटी। दश चन्द्र
 कृत्यपत्रा। चातुर्मास्य ।

कल-वर्तिमान-वर्षात मूलं
 ५८, ५९ वर्षा विना नमते, पुन विनिष्ठ, शुभ दिन,
 शुभ नमते।

मोक्ष (मेह) रोक्कन-मुक्त
नवन्न—म. वि. षण्. ३. जल. ३. रो. ह. धर्मिन्.

पुष्प. स्वा. पु. अ. छ. म. । नम दिन-दिविमे जातमे
 दया यादि राखि मेजिक मजमे जान नानिहुकए ।
 नयाँअपक बह—मेहि त्यापन करक नही ।

सूर्यमे दारि, सोम रात्रा हो तं सिम्भर, मंगलमे
 शरदम्, बुधमे रुम्भरि, शुकने प्राम, मङ्गमे निम्ब, शनिमे

पनाम ।

अनपठित-मनसं

सविन्वात, सितानिं छोटि सिर नमने। नखर-
म. जे. भा. खे. पूजा. ह. क. म. द. म. ला. म. ज्ञा.
३. पूजा. म. वि. पुष्य।

[illegible]

वीरचरमभूषणं
नवग्रह—वास्ति. दे. म. म. जलता. ३, ६. मि. स्वा.

पुनः पुनः । पुनः विधि, पुनः विद्वत्, पुनः विद्वत् ।
पुनः पुनः (पुनः विद्वत् विद्वत्) पुनः

सामान्यतया—क. क. म. फल. म. पूर्वादि, वि. अ. ।
नृपतिवि—दिन । सामान्य तया—वेद, कर्म, तुना ।

महाराज गुरुदास
नवत-परिच. म. ४. पृ. ६. पृ. ७. पृ. ८. पृ. ९. पृ. १०.

ਲਾਸ ਨਗਰ—ਫ਼. ਕੇ. ਸ਼ਾ. ਫ਼ੀ. ਸ. ਹੋਰਹਾਰ, ਪੰਜਾਬ
ਪ੍ਰਮਾ ਨਗਰ—ਯੋ. ਪੁਰੀ ਰੋ. ਵਿ. ਲਾ. ਅ. ਬ. ਸ਼ਾ. ੧

हस्त-विषयभर नमस्त—प्रास, पुष्प, मृ. श्र. १। १०४—
एहि नमस्तमे सव दिनमे पाववाहिइव । एहिमे
नाम करारि दोष नाह । किछु प्रानामक मगल पविषय
हस्त-विषयमे आइयो, जसुरे हस्त प्रविष्टि, मल्ल

मुक्तमहद धार्मिक मठसँ बाह्य धिक । तिथि—२।३।१।
 ज।२०।११।१३। समय—मठमहद प रहित (परिमल्ल
 देख) ।
 विमल—उपर्युक्त तिथि कुमुनादिमठद प्रमाण,
 बाधोर सिद्धिबोर्नार्द मठद धार्मिकहोती तिथि बाह्य धिक ।
 यमलर—उभयुक्त धर्मिक यत्र । दिक्तामलमे माहा निषेध ।
 विष्णुना—सुदोष सति, सोम । धनिनकोषमे सोम ।
 दक्षिणमे सु. दू. । नैर्मलमे बृह । पवित्रममे पर्व, बृह ।
 बाधममे बृह । उदरमे मं. दू. । ईशानमे—बृह ।

नवग्रहक दान-साधनी			
(३६)			
शुक्र दान—शेवत धन, चावल, फूल, बनेक रंगवाला बस, चागी, हीरा, सोन, धी, दधि, शेरव, मोठा, धी, शकर, गुणव । अथ २०,००० । मन्त्र—ॐ शुं शुक्र नमः ।			
शनि दान—नीमफल, तिल, उरीद, सेन, काटी बस, फूल-कं, डुरवी, लोहा, बहिषी, फाटी गी, बूला, कस्तूरी, सोन । अथ १६,००० । मन्त्र—ॐ धं शनि नमः ।			
राहु दान—चावल धन, उरीद, स्वर्ण-नाग, नील बस, शेरव, फाटी फूल, तिल, बहूद, सेन, शीत, गुन, कन्वल, लिल-साधना । अथ १८,००० । मन्त्र—ॐ राहु नमः ।			
केतु दान—कस्तूरी, उरीद, कन्वल, शेरव, गुणव, फाटी फूल, बस, तिलवत, नीत, बका, बस, सदाव, सेन । अथ ७,००० । मन्त्र—ॐ के केतु नमः ।			
शुक्र दान—नाल, शोनी, मूला, पन्ना, गोबरान, हीरा नीम, शेरव, नहनुनिपा (अननः) ।			
शिरः—मह शेरविक वर्णक शेरव धनक दान नीक होइत । जाहि ग्रहके प्रवस करवाक हो सोही दिन दान हो बानि प्रादि कार्य करी ।			
शुक्र दान—शेवत धन, चावल, फूल, बनेक रंगवाला बस, चागी, हीरा, सोन, धी, दधि, शेरव, मोठा, धी, शकर, गुणव । अथ २०,००० । मन्त्र—ॐ शुं शुक्र नमः ।			
शनि दान—नीमफल, तिल, उरीद, सेन, काटी बस, फूल-कं, डुरवी, लोहा, बहिषी, फाटी गी, बूला, कस्तूरी, सोन । अथ १६,००० । मन्त्र—ॐ धं शनि नमः ।			
राहु दान—चावल धन, उरीद, स्वर्ण-नाग, नील बस, शेरव, फाटी फूल, तिल, बहूद, सेन, शीत, गुन, कन्वल, लिल-साधना । अथ १८,००० । मन्त्र—ॐ राहु नमः ।			
केतु दान—कस्तूरी, उरीद, कन्वल, शेरव, गुणव, फाटी फूल, बस, तिलवत, नीत, बका, बस, सदाव, सेन । अथ ७,००० । मन्त्र—ॐ के केतु नमः ।			

[illegible]

১	২	৩	৪	৫	৬	৭	৮	৯	১০	১১	১২	১৩	১৪	১৫	১৬	১৭	১৮	১৯	২০	২১	২২	২৩	২৪	২৫	২৬	২৭	২৮	২৯	৩০
৩১	৩২	৩৩	৩৪	৩৫	৩৬	৩৭	৩৮	৩৯	৪০	৪১	৪২	৪৩	৪৪	৪৫	৪৬	৪৭	৪৮	৪৯	৫০	৫১	৫২	৫৩	৫৪	৫৫	৫৬	৫৭	৫৮	৫৯	৬০
৬১	৬২	৬৩	৬৪	৬৫	৬৬	৬৭	৬৮	৬৯	৭০	৭১	৭২	৭৩	৭৪	৭৫	৭৬	৭৭	৭৮	৭৯	৮০	৮১	৮২	৮৩	৮৪	৮৫	৮৬	৮৭	৮৮	৮৯	৯০
৯১	৯২	৯৩	৯৪	৯৫	৯৬	৯৭	৯৮	৯৯	১০০	১০১	১০২	১০৩	১০৪	১০৫	১০৬	১০৭	১০৮	১০৯	১১০	১১১	১১২	১১৩	১১৪	১১৫	১১৬	১১৭	১১৮	১১৯	১২০

[illegible]

आनन्दादियोग-चक्रम्

ॐ	श्रीगणेशः	रविः	सोमः	बुधः	बुधः	बुधः	बुधः	शनिः	कृत्ति
१	आनन्दः	अ.	मू.	स्व.	ह.	अनु.	उवा.	क.	चिदि:
२	कातरद्वयः	अ.	भा.	म.	वि.	ज्ये.	अ.	पू.	मुलु:
३	बुधः	कु.	पू.	पू.	स्वा.	मू.	अ.	उ.	अनुजम्
४	माता	रो.	पू.	उ.	वि.	पू.	अ.	रे.	सीमाप्यम्
५	सीम्यः	मू.	स्व.	ह.	अ.	उ.	अ.	अ.	बहुमुखम्
६	प्रातः	भा.	म.	वि.	ज्ये.	अ.	पू.	अ.	वनलयः
७	केतुः	पू.	पू.	स्वा.	मू.	अ.	उ.	कु.	अनुजम्
८	धीवरतः	पू.	उ.	वि.	पू.	अ.	रे.	रो.	सम्पतिः
९	वज्रः	स्व.	ह.	अ.	उ.	अ.	अ.	मू.	लयः
१०	मुद्गरः	अ.	वि.	ज्ये.	अ.	पू.	अ.	भा.	मन्मीनवः
११	ऊर्ध्वम्	पू.	स्वा.	मू.	अ.	उ.	कु.	पू.	रावसम्मानम्
१२	मित्रम्	उ.	वि.	पू.	अ.	अ.	रो.	स्व.	पुष्टिः
१३	मानसम्	ह.	अ.	उ.	अ.	अ.	मू.	अ.	सीमाप्यम्
१४	पथः	वि.	ज्ये.	अ.	पू.	अ.	भा.	म.	वनापथः
१५	सुखः	स्वा.	मू.	अ.	अ.	कु.	पू.	पू.	वनकथा
१६	उत्पातः	वि.	पू.	अ.	अ.	रो.	पू.	उ.	प्रान्ताद्यः
१७	मूलः	अ.	अ.	अ.	अ.	मू.	स्व.	ह.	मूलः
१८	कायः	ज्ये.	अ.	पू.	अ.	भा.	अ.	वि.	नक्षत्रः
१९	सिद्धिः	मू.	अ.	उ.	कु.	पू.	उ.	स्वा.	कार्यसिद्धिः
२०	भुवः	पू.	अ.	रे.	रो.	पू.	अ.	अ.	कल्याणम्
२१	अनुजम्	उ.	अ.	अ.	मू.	स्व.	ह.	अ.	गुरुसम्मानम्
२२	मुक्तम्	अ.	पू.	अ.	भा.	अ.	स्वा.	मू.	मानहानिः
२३	गङ्गा	अ.	उ.	अ.	पू.	उ.	वि.	पू.	रोगः
२४	मातंगः	अ.	अ.	कु.	पू.	अ.	अ.	उ.	कुलहानिः
२५	रत्नः	अ.	अ.	मू.	स्व.	ह.	अ.	अ.	महाकष्टम्
२६	वटः	पू.	अ.	भा.	अ.	वि.	ज्ये.	अ.	बहुमानम्
२७	सुखिरः	उ.	कु.	पू.	पू.	स्वा.	मू.	अ.	अनीष्टसिद्धिः
२८	अर्थवस्तुः	रे.	रो.	पू.	उ.	वि.	अ.	अ.	शोकनाशिः

[illegible]

संविदा नैतकी दान

[illegible]

साक्षात्कार

[illegible]

उद्देवान्वापिपुत्राः सर्वे कृत्स्नान्नं गतापुत्रमेव (४१)

दहन्तु । मनसं ध्यायन् कथं—॥ इत्येव । सुखं च कथं ध्यायेत् ॥
 साधनमनसः । मृत्युसाधनं शास्त्रं नरं पश्यन्त्यसाधनम् ॥
 सर्वानर्थानामसुखं तानामहिसाधनम् । दहते सर्वानामपि
 विनाशिनोऽस्य च मृत्युः ॥ इति मन्त्रस्य गठिका शिः
 प्रवर्तिनीत्यस्य अमृतमुत्सृज्य शिरो देहे दद्यात् । ततश्चान्-
 काशमुपादिकं शिवनां निक्षिप्य भस्मोपासनं दहन् ॥
 ततः प्रादेवसाधनतत्त्वकारिकाध्यायः सः शालसा सायक-
 विनाश कुतोऽयं तत्त्वकं प्रति शशाङ्कतत्त्वकं शिवम्—॥
 अथाप्ययं भस्ममुत्पादयेत्तेजो कारिकाध्यायान्नो विनश्येत् ॥
 ततः ॐ शङ्खध्वजैर्यजन्तो भावयन् मुखं मुखं । वैभवं
 न मुखं विष्णुमिदं मुखं ॥ इति ध्यायन्तं भावयन्तं भावयन्तो
 साधनुरासतः । मूकानिध्यायः । पारिवं पादसंज्ञं शकुनिभिः
 बान्धवाः प्रजायन् मन्त्रैः ॥ शोभन्तान्मृगानामनुप्रायं
 पृथु विस्मयोऽप्यसिद्धे देवा दीप्ये ततोऽतिव्याधम् ॥
 वायवे गोपुत्राय—आदिकं सप्तम् । विषये शरीरसक-
 तिदिव वायवे देवता ।

दशगान्ध पियूषदान (संक्षेप)

उपनी साधनेर्माहि न उपनी सिध्दान्त मतान् साधन
 दिने एव सिध्दात्त दिवम् । अत्र—सोपेक्षापूर्वकमेव
 विद्यार्थकज्ञान एव हिः प्राप्तः प्रथमः सिध्दते मया दीप्यता
 तर्पेतेतिव्याख्या । २ कर्माभिधानात्प्राप्तः, ३ नानाविधैः
 मूलतत्त्वप्राप्तः, ४ नानाविधितान्मूलप्राप्तः, ५ आनुसंगिकप्राप्तः
 ६ तर्पणप्राप्तः, ७ सर्वान्वितप्राप्तः, ८ नानादन्तान्वितप्राप्तः
 ९ सर्वप्राप्तः, १० पूर्वावस्थाव्याप्तिप्राप्तः ।

पद	मिळ	सत्य	साम
सुखं	वाढवा, मंगल गुरू	बुध	गुरू, शनि
चन्द्रमा	सूर्य, बुध	मंगल, गुरू, शुक्र, शनि	
वेधल	सूर्य, चन्द्रमा, गुरू	शुक्र, शनि	बुध
बुध	सूर्य, शुक्र	मंगल, गुरू, शनि	चन्द्रमा
गुरू	सूर्य, चन्द्रमा मंगल	शनि	बुध, शुक्र
शुक्र -	बुध, शनि	मंगल, गुरू	सूर्य, चन्द्र
शनि	बुध, शुक्र	गुरू	सूर्य, चन्द्रमा, मंगल
राहु, केतु	शनि, शुक्र, बुध	गुरू	सूर्य, मंगल, चन्द्र

संयं	मकर संक्रान्ति	मंस १०°	दशाह भाव	दिनेय
चान्न	सक	बुध ३°	मनुष्य भाव	रात्रिये
मगल	मकर रश्मि	मकर रश्मि	दशाह भाव	रात्रिये
बुध	कन्या १५°	नल	दिन-रात्रि	
गुरु	कर्क २°	लाल	दिनेय	
शुक्र	मीन २७°	मनुष्य भाव	दिनेय	
शनि	तुला २०°	सत्य भाव	रात्रिये	
राहु	बुध २०°			
केतु	बुधिरक २०°			

नैमिषिक जल मूलक सप्तमं प्रायिक तकरा बाद
 पारोही कर्म चन्दना, शुक्र, गुरु, बुध, मंगल प्रोद
 प्रति ।

जब भी आए, मज नुस्काए । . . . .

“सत्यमेव जयते” वाच्यं नृणां च
 “सत्यं” च नृणां च नृणां च नृणां च
 नृणां च नृणां च नृणां च नृणां च

अष्टमि वारा मीतु, तारी मनी वारात - अथवा न मनी वारात

[illegible]

3110100

शोधक पारिवारिक
मनोरंजन की सरस पत्रिका

मेदिनी श्रीरामचरितमानस

(**संस्कृत** कालिकापुराण की भाषांतरिता)

मीडिया कृपाकार : मीडिया मित्रों! आचार्य श्री रामचंद्र शुक्ल जी का निधन हो गया है।
कुशल-वार्ता, २४-१५

सूत्रक : श्री हिमालय प्रेस (ऑफ़सेट), पटना]

[पंचांग संशोधक : पं० श्री दिवाकर मा. सारणी, नागदह (मधु

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

मिथिला ओ भीरवीक दुसरखानक दिया मे सदाय योगदान करनिहार अरब गोसनापी हुलसीदातक बाली साकिर केँ भीरवी मे स्थायीता कर भीरवी केँ भीरवपद बनानिहार बबोदु साकिरकेरी अलाउद्दौली आदिलशाहीनक बादक केँ भीरवी साकिर वसलत मैनिहली-मैजुमिनक सम्मानोपाधि से अरब कर अरवा के फाकिर मारील अछि ।

Small square, 1/2 in. x 1/2 in.

1000

१९७० में सार्वभौम शाहिरु सुखान, यदना सारा कावोविला, सारार
सर्वसंग संकेत निरविवाधक ५० ५० वसुधवति श्वर राणा
सोवो २१ वरक वसोवद शाहिरुसोनी सावध शीरासोवसवस
मोवोनी-विश्विक सन्मानोवावि प्रदान कएल । [१९८०-१९८५ ई.